

KARYS

Eina sykį į savaitę

Kaina: 3 mėn. 10 auks.,
6 mėn. 20 auks., 12 mėn.
35 auks. Atskiri numeriai
— 80 skaitikų.

Adresas: Krašto Apsau-
gos Ministerija. «Kario»
Redakcija.

Nr. 5 (89)

Kaunas, 1921 m., vasario mėn. 3 diena.

III metal.

Visur reikalaukit arba
patys išsirašykit
PAVEIKSLUOTĄ LAIKRAŠTĮ

ATSPINDŽIAI

Juose paveikslais nušviečiama:

- 1) armijos gyvenimas ir veikimas,
- 2) svarbesni Valstybės gyvenimo atsitikimai,
- 3) Lietuvos ir kitų kraštų gamta.

Be to, ten rasit ir geresnių dailės raštų.

KAINA: metams (12 Nr.) 35 auks., vienam numeriui 4 auks.

ADRESAS: Kaunas, Generalis Štabas, „ATSPINDŽIŲ“ Administracijai.

A. † A.

10 pėst. Mariampolės pulko 2-ros kulkosvaidžių kuopos eilinis Dementis Stasys mirė 1921 m. sausio 19 d.

Tu buvai pašauktas Tavo šventą pareigą atlikti — ginti nuo grobikų Tėvyne.

Ir pasišventei Tu šį darbą atlikti uoliai pasirengdamas su savo draugais kovon ir laukei tos valandos, kada galėsi Tu tai išpildyti.

Bet štai negailestinga mirtis Tave iš mūsų tarpo išskyrė.

Tėbūna lengva Tau ta žemelė, kurią Tu taip mylėjai. Draugai kulkosvaidininkai.

De jure.

Nesenai parėjo žinia iš užsienių, kad Estai ir Latviai pripažinti de jure, o Lietuva — ne. Kaip parneša „Lietuva“ tai įvykę taip: naujasis Prancūzų ministeriu

pirminiukas Brand pasiūlęs konferencijai pripažinti de jure Lietuvą, Latviją ir Estiją. Bet po ilgų derybų buvusios pripažintos tik Latvija ir Estija, Lietuvos gi pripažinimas — atidėtas.

To galima buvo ir laukti: jeigu kuri valstybė pripažinama de jure, tai reiškia, kad ją kitos valstybės priima į savo šeimą kaip lygų pinateisį juridinį asmenį. Tokia valstybė be ko kita privalo turėti ir tam tikrą teritorijos (žemės plotą) su aiškiai nustatytomis sienomis. Tokių sienų Lietuva kol kas dar neturi dėl tebeinančių derybų su Lenkais. Pripažinus Lietuvą dabartinėse ribose be Vilniaus santarvė nepatenkintų lietuvių, o su Vilniumi pripažinti nenorėjo, nes Vilnius dar ne mūsų rankose.

Kliudė, matyti, Lietuvą pripažinti ir blogi santykiai su Lenkais ir lenkų intrigos bei paskalos, kad Lietuva esanti susidėjusi su bolševikais ir vokiečiais ir galinti tapti tarp jų tiltu. Taip pat čia daug prisidėjo mūsų dvarininkai lenkai, skleisdami užsieniuose gandus, kad pas mus esanti daroma „bolševikiška“ žemės reforma. Tiems visiems gandams ir paskaloms Vakarų Europoje, matyti, daug kas tiki.

Daug kas dabar dėl to „de jure“ nerimauja ir kam gal kyla klausimai, ar nereiktų Lenkams nusileisti ir už Vilnių sueiti su jais į kokią nors sąjungą (uniją ar federaciją), ar nereiktų išsižadėti žemės reformos.

Jokiu būdu. Sueję su lenkais į sąjungą, gal būtume pripažinti nepriklausomi de jure, bet ištikrųjų (de facto) tos nepriklausomybės nustotume ir pakliūtume į naują vergiją. Mes tos sąjungos nenorime, ne todėl, kad lenkų nekeštume, bet todėl, kad ji yra priešinga mūsų reikalams ir pavojinga mūsų nepriklausomybei. Žinoma, mes galime ir norime ir su Lenkais, kaip ir su kitais kaimynais taikoje gyventi ir sueiti į gerus kaimyninius santykius, bet tai nereiškia, kad mes norėtume būti jų globoje.

Taip pat dėl jų mes negalime atsisakyti ir nuo žemės reformos, kuri mums būtinai reikalinga, ir nė viena kitų valstybių neturi čia kištis, nes tai yra mūsų vidaus dalykas. Kai Latviai vykdė savo žemės reformą, tai daugelis vakarų Europos valstybių pareiškė savo nepasitenkinimo; bet Latviai nuo jos neatsisakė, ir vis tik galų gale yra pripažinti de jure nepriklausomi. Taip bus galų gale ir su mumis. Jeigu tik mes laikysimės, dirbsime ir ginsime savo nepriklausomybę, tai pasaulis norom nenorom turės su mumis skaitytis ir pripažins mūsų nepriklausomybę de jure. Kad taip bus, galime matyti ir iš praeitės: ir Estai ir Latvių iš pradžių nenorėjo pripažinti, galų gale pripažino. Kaip nekencia Santarvė bolševikų, o visgi Anglai pradeda derėtis su Sovietų Rusais, nes jos verčia tai daryti prekybos reikalai. Tokiu būdu

vadinas juos pripažįsta jau de facto, o jeigu jie išsilaikys ilgiau, tai gal pripažins ir de jure.

Antra vertus, tas pripažinimas de jure neturi jau tokios didelės reikšmės valstybei, kaip gal kas mano. Pavyzdžiui, Tautų Sąjunga pripažino Armenų nepriklausomybę de jure, bet tai neišgelbėjo jų nuo bolševikų ir turkų užkariavimo: Santarvė protestavo; bet jų neapgynė. O mes, kad ir nepripažinti, laikomės ir laikysimės, tik nereikia dėl to nusiminti.

Kas bus, kas nebus,
O lietuvis nepražus!

K.

S. Čiurlionienė.

Kariuomenės švietėjų suvažiavimo belaukiant.

Kiekvienas darbas reikalingas prižiūrėjimo, reikalingas paraginimo, reikalingas paspirties. Ypatingai to reikalingas kuriamasis darbas. Čia jokių pajėgų negalima tikrai apskaityti, čia iš anksto negalima ir nustatyti koks bus darbas, nes visa tai pareis nuo tam tikro dvasios stovio, susipratimo ir ūpo. Iš anksto galima pasakyti kiek arklių reikia, kad tokio tai sunkumo vežimą nuvežtų į paskirtą vietą paskirtą valandą, bet nieks negali laiduoti, kad tiek ir tiek mokytojų pastatys savo mokyklą reikiamoj aukštumoje. Kodėl? Todel, kad čia įeina toks veiksnys, kurio jokie įsakymai pagaminti negali. Čia veikia gyva dvasia. Tos dvasios pajėgos tai pakyla, tai nuslunga. Matome nesąlykiškai kaip kilniausios idėjos žmogus rankas nuleidžia, tai vėl matome, kaip vienas už dešimtį nudirbtų pajėgia, tai vėl matome, kaip „nežinia iš kur“ atsiranda tam vienam dirbančiam gerų pagalbininkų, tai vėl jie visi atšala, atsitolina.

Kaip mūsų senovėje gyvos dvasios simbolius buvo ugnelė — taip yra ir dabar. Dvasia — tai ugnelė. Ta ugnelė — gyvo kuriamojo darbo šaltinis. Ugnelė tai aiškiau liepsnoja, tai prigęsta, jos reikia daboti, nuo smarkių vėjų dangstyti, ją kurstyti ir kurstyti ne skiedromis, ne puvėsiais, tik baltuoju ažuolu, tik šakotąja pušim.

Švietimo ir savęs auklėjimo darbas, tai tas gyvas kuriamasis darbas, kurį tada tegali gerai dirbti, jei tau dega širdyje ta ugnelė.

Mūsų kariuomenėje švietimo ir auklėjimo darbas dirbamas. Dirbamas įvairiai: vienur sulig įsakymo reikalavimų, kitur prie įsakymo pridedama dar tos vidaus ugnelės. Turime net visą švietimo aparatą ir tam darbui suvienodinti, visas jėgas į lygią sutartinę įtraukti, daromi švietimo komisijų atstovų suvažiavimai.

Trečiam suvažiavimui besiantinant, metas pagalvoti, koks jis turi būti, kad vestų prie tikslo. Čia būtų besirengiant atsiminti visus tuos klausimus, kurie bus ten kilnojami, apgalvoti visas tas priemones, apie kurias bus kalbama, nes kiekvienam aišku, jog renkamasi tam, kad nustatyti darbo kelią, atrasti patarimų, pasiaiškinti abejojimus, pagalvoti dėl ydų ir netobulumų. Bet kaip visa tai reikia padaryti, kad susivažiavimas būtų ne beprasmiškas liežuvių plakimas, bet peržengtas slenkstis pirmyn einant. Kaip tai reikia padaryti, kad nebebūtų daroma taip, kaip buvo daroma, bet geriau.

Antrojo suvažiavimo įspūdį atsiminus man baugu, kad vėl tas pats nepasikartotų. O pasikartoti gali, nes apie susivažiavimo netobulumus nebuvo kalbama, nes dalinai išsiskirstė savim patenkinti ir spaudoje susivažiavimo aprašymas lygiai tiek pat buvo vertas, kiek ir pats susivažiavimas.

Kas ten pirmiausiai buvo peiktina? Nebuvo ūpo, nebuvo gyvos dvasios, beveik visa skambėjo tuščiai, paviršutiniai, formaliai. Atskiruose tik atsitikimuose jūtai, kad kalbėtojai rūpi tai, apie ką jis kalba. Dalyvių dauguma, atbarškėję savo pranešimą, lakstė po miestą savais reikalais; žinoma, jiems buvo patogiau negu žiovauti pasilikus salėje. Nesmagų įspūdį darė beveik visų vietos pranešimų labai paviršutinis pasigyrimas, o jei jiems buvo kas prikišama, tai tuojau susiprato nuverstį kaltę ant kitų. Valandomis, rodėsi, kokio tai teismo salėje sėdi, kur vienį kaltina, kiti teisinasi — pasimainydami. Padaryta šiek tiek praktikos nutarimų, bent kiek paašškėjo švietimo stovis dalyse ir... nebeturim laiko — nebeturim laiko — išdundėjo namo.

(Bus daugiau).

Nesityčjok!

Nė vienoje šalyje nėra taip, kaip pas mus, Lietuvoje, gliai įsigyvenęs dar iš senybės išlikęs blogas paprotys pravardžiuoti, pajuokti kai kuriuos asmenis. Tas paprotys pasižymi tarp kaimiečių, tamsių darbininkų, o ypač kariuomenėje. Kitą kartą net labai dorą ir protingą žmogų iš kurios nors menkos priežasties, ar tai atsitikimo pradeda pašiepti, pravardžiuoti duodami juokingą vardą ir žiūrėk protingą žmogų paverčia bepročiu, nes visados be reikalo užkabinėjamas ir pajuokiamas žmogus pradeda nervuotis ir juo jis labiau pyksta, nervuojas, juo labiau jį erzina ir neduoda jam ramumo. Kartais priveda net prie labai liūdnų atsitikimų, kaip tai peštynių, net ir gyvybės atėmimo. Taip, pavyzdžiui N pulko kareivis naktį netikėtai įkrito į išeinamąją vietą, rodosi, nieko tokio juokingo, nelaimingas atsitikimas ir tiek. Bet kur tau! Visi minėtą kareivį pradėjo pašiepti, pravardžiuoti ir gali gale kareivių suerzintas, sunervuotas, visų pašiepiamas, buvo priverstas nusišauti. Paskui visi suprato, kad savo kvailais juokais priverstė žmogų nusižudyti, bet jau vėlu — buvo gailėtis, nes klaida — nebepataisoma. Kiek aš pastebėjau, kiekvienoje kariuomenės dalyje — kuopoje randasi vienas ar keli kareiviai, kurie būna pajuoka visiems smailaliežuviams. Labai gaila, kad ir puskarininkiai dažnai patys smailaliežuviams pritaria, vietoje juos sulaukyti arba nubauti. Bet labiausiai liūdna padėtis, taip sakant, užjotųjų (pajuoktų) kareivių, nes jie neturi sau ramios vietos, net ir poilsio metu, visados juos pešioja; tyčiojasi, iš jų juokiasi.

Laimė dar, kad pašiepiamas kareivis yra stiprus, energingas: jis gali nuo smailaliežuvių apsiginti jėga vienam kitam nosį nušluostydams, bet neduok Dieve būti pašieptam silpnam, jis stačiai nelaimingas ir tokiam vargšui pasilieka vien tik gailios ašaros arba bėgti kur akys veda.

Kad kas išdėstyta yra teisybė, man rodosi, kiekvienas patvirtins, ir ateityje, netik patsai nustos užsiimti blėdingais juokais, bet ir kitus sudraus, net ir baus.

Kareivis B a b u l i s.

Mokina mus.

Kada tai rusų laimingos atminties didelis satirikas Gogolis pasakęs, kad, girdi, „per regimus pasauliui juokus (jo raštuose) neregimos jo sielos ašaros“. Ar ne taip pat ir nūdien. Per regimus Lietuvai juokus mūs spaudoje apie rusų gyvenimą neregimos Rusijos

pliečių ašaros, nes atskirti mes nuo rusų lyg Kinų siena.

Taigi čia aš paduosiu kels bruožus iš Rusijos gyvenimo, vaizdžiai piešiančius komunistinės tvarkos žiedelius.

1918 m. pradžioj važiuoju traukiniu iš Maskvos Samaron. Traukinys išdaužtais langais ir balsiausiai nešvarių „tovariščų“ prikimštas. Jų tarpe maišos civilė publika — „miešochnikai“. Kokia tai nelaimė mūsų vagonan pakliūva vienas pirklys. „Tovariščai“ liepia parodyt jam, ar daug turi pinigų. Pirklio protingo būta—rodo. Daug „tovariščų“ užsilaiko ramiai, 4 gi jų pasidalino su pirkliu jo pinigais komunizmo dėsniais—lygiomis. Pinigų buvo 10,000 rubl., tai palieka 2000 rb. ir pirkliui, nes, girdi, taip bus sulig komunistinio programo. „Tovariščai“ stotyse vienį išeldavo, kiti ateldavo, tik pirklys su savo dalyviais sėdėjo sau ramiai, nes, matomai, visiems buvo tas pats kelias Samaron.

Jėjo kokioj tai stotyj dar vienas pramonininkas, paskui dar vienas, jų per visą kelionės laiką jėjo keli, ir su visais ta pat istorija pasikartojo.

Pirmasai pirklys, atvažiavęs Samaron, man pasakojo, kad visu keliu jie vis dalinos pinigais kodel tai pamiršdami kitus „tovariščius“, garsiai kvatojančius, kuriuos dalyviai žadėjo vaišinti, kuomet pasipelsys, ir kad atvykus Samaron pas jį jau buvo nebe 10000 rb., o visa 50000 rublių.

Kaip kam iš to, rasi, ir buvo savotiškai gera, kaip kam bloga, kaip kas gal pabūgo, pražlopsojo, o abelnai turėjo vietos ryški vakchanalija bolševistinio pobūdžio turtų dalinimo.

Arba vėl. Nustatyta respublikoj garsi norma neturėti daugiau 6000 rublių pinigų, nes kiti virš tos normos konfiskuojami, apkraunami mokesniu etc..., nors žinoma, tai galėjusi daryti valstybė, o ne atskiri pliečiai, bet kareiviai bolševikai savaip išaiškino klausimą. Girdi, kas turi daugiau tos normos — su tais jie turi tiesos dalintis. Na ir pradėjo tai praktikuoti. Taigi tiekėjas trims Petrapilio popieriaus „abrikams medžiagos, algos ėmė 1918 m. pradžioj apie 2000 rublių, gi važinėjimo išlaidoms apie 40000 rb. mėnesiui. Dėl tai tarnybos sąlygų algą ir kitus jam priderančius pinigus galėdavo gauti tik kas pora mėne sly, negalėdamas laiku atvykti, del reikalų kur užtrukęs.

Ir ką gi? Viena gražią dieną, gavus apie 100000 jam prideramu pinigų, atsitraškus nuo kasos langelio ir pasijutus gatvėj, turėjo pasitrinti su keliais „tovariščais“. Taigi jis, man važnuojant viename kupe, ir pasakojo, kad, girdi, Azarbeidžane yra paprotys naikinti kiškius (suprask šnipus) be teismo, ir kuomet tave, paskaite šnipu, nušaus, — priparodinėk paskui kam nori, kad ir teismui, kad juo nebuves esi.

„Tovariščų“ tų taktika ir Lietuvoj konspiraciniame veikime nei kiek nepakitėjusi, nes jiems tik rūpi apkvaillinti nesąmoningas žmogus, nors Lietuvoj tas darbas sunkiai jiems sekas, nes net kareiviai, susidūrę su bolševikais Vilniuje, pamatė, kad „tovariščai“, norėdami pas mus padaryti rojų,—patys jį turi labai nepavydėtinoj prasmej: — apiplyšę, alkanį, į žmogystas mažai panašūs. Ir nenuostabu, kad Lietuvos kareivis tokio rojaus, pabūges, šalinas.

Tik paskaitykit, ką jie rašo savo konspiraciniuose organuose „Tiesa“ ir „Kareivių Tiesa“.

Jie kaltina mūsų karininkus, kad šie nešioja trikampius pakaklėj, o jų oficeriai ir net eiliniai ar ne nešioja rankovėse, kepurėje ir visur, kur tik galima, prikabinoti įvairių kryžių, žvaigždžių, trikampių ištolo pastebimų, įvairių pažibų ne mažiau kaip Miko II laikais.

Arba vėl kaltina mūsų valdžią, kad susidedanti su lenkais dvarponiais, nurodinėdami, kad, girdi, per su-

klimą 22.III.19 metų buvo daug sušaudyta sukilėlių, tuo tarpu byloj peoviškai globojami mūsų valdžios. Ir čia, kaip ir visuomet, ryški netiesa, nors ir „Kareivių Tiesoj“ parašyta, nes 22.III.19 buvo nubausti kiek skaudžiau tik sukilimo organizatoriai labai mažame skaičiuje (bent 12 žmonių iš viso); kiti gi amnistijuoti. Bet, mat, „Kareivių Tiesos“ propagandistams tiek rūpi tiesa, kiek man pernykštis sniegas.

Dar imas spresti, kodel padarėm paliaubas su lenkais, sumušę juos 19 ir 21.XI.20, į ką tik tiek tegalima reaguoti, kad savo keliu jiems pastačius klausimą — kodel gi jūs „tovariščai“ padarėt preliminarę taiką su tais pačiais lenkais Rygoj?!

Apskritai tarlant mūsų valstybinis organizmas, kaip ir kiekvienos valstybės, ne be ydų, tas reikia stengtis mums patiems taisyti, kas dalinai jau ir daroma, ko tačiau bolševikai tyčia dedas nebematą.

Tiesa yra neigiamų apsiereiškimų neatidėlotina! gydytinų ir vien tik todėl, kad mūsų ir vieši ir slapti priešai mažiau turėtų dirvos klaidinti pliečius, bet kam kam, tik jau ne „tovariščam“ mus mokyti, tegul patys pasimokina, kaip savo sulrusį valstybinį aparatą sutvarkyti, kaip savo ekonominę padėtį sustiprinus, kad nereiktų nokti iš bado, kaip dabar jiems priseina.

Taigi matot, Lietuvos pliečiai, iš tų poros bruozelių, koks ten rojus ir kokia „Tiesos“ teisybė. Mūsų susipratę kariai sako, kad mums iš „tovariščų“ nebėsa ko mokintis—tai velyk kai ko jie iš mūsų tepasimokina, bus jiems daugiau naudos.

Vacys Statkus.

Kareivi!

Jeį ką fronte pastebėjei ar sužinojei apie priešą, jei matei ar girdėjei kokį atsitikimą kareivių gyvenime, jei beskaitydamas knygą radai naudingą patarimą, nurodymą, jei gamta, gyvenimas, žmonės iškėlė gražių minčių, vaizdų—imk ir parašyk **K A R I U I**. Del kalbos ir rašybos nesivaržyk: pati Redakcija parengs raštą spaudai.

KARŽYGIO KAPAS.

Lygioje pievelėj
prle žalio berželio,
matyt naujas kapas
žuvusio bernelio.

Ne skubina niekas
člonai paraudoti,
mat jis buvo vienas
nėr kam jo atminti.

Jo kapas nepuoštas
žolynais nesėtas,
tiktai medžio kryžius,
Ir žodis padėtas:

Tiktai laikštingėlė
ant beržo nutūpus,
gieda jam dainelę
per naktis ir rytus.

Čia ilsis karelis*)
del laisvės kovojo;
daug priešų nukovęs,
galvelę paklojo,

Ir tiktai berželis,
tasai žalias vienas,
aprauda kas rytas,
ir kas vakarėlis.

Veik. armija.

Kareivis.

*) Karys—karelis, kaip bernas—bernelis.

Harbin, Diagonalė 366—4 China.
1920 m. lapkričio 14 d.

„Kario“ Redakcijai.

Mieli Broliai kariai!

Pirmu syk tenka rašyti laiškas iš taip toli į Jus — bet sykiu labai man malonu užmegsti kokį nors ryšį su broliais kariais. Juk mano svajonė buvo ir yra nuolatinė — kuoveikiau sugrįžti tėviškėn ir stoti sykiu su kitais į tėvynės gynėjų eiles. Tik dėja — lig šios dienos neturime jokios galimybės į ją grįžti. Lig paskutinių laikų buvo galima tik jūrėmis, — bet čia reikia visos krūvos „gerų“ pinigų, — o jų pas mus kaip tik tam kartui. Ir taip daug mūsų brolių jaunų, sveikų, karių amžiaus, — laukia progos jau keleri metai ir vis veltui... Tik dabar pačiu paskutiniu laiku, kada apie Čitą gen. Simionovo bandos gerokai išsklaidytos ir sunaikintos, — tai laukiama, kada bus visiškai jos likviduotos ir tik tuo syk bus galima tikėtis laisvo kelio lig pačių Didžiųjų Ramiojo vandenyno krantų.

Harbine, Vladivostoke, Chabarovske, Čitoje — yra keletas šimtų lietuvių, kurie laukia progos grįžti tėvynėn. Ypatingai dabar susitaikius su rusais, manoma būsią gal galima keliauti, jei tik bus pašalintos aukščiau minėtos kliūtys.

Mes Harbine, gauname be kitų Lietuvos laikraščių, taip pat po numerį kitą ir „Kario“. Juo mes negalime atsigerėti. Jį siuntinėja, kaip ir kitus, — Bostono „Darbininko“ redakcija.

Linkime geriausios kloties, — Draugai Kariai!
Juozas Mažeika.

Feljetonas.

Iš „tamsos į šviesą“.

Artinantis didžiosioms Kalėdų ir Naujų Metų šventėms, kiekvienas žmogus stengiasi greičiau grįžti į savųjų tarpą.

Taip ir Kapsų kaimo, Tamošių Antanėlis, du metu slapstęsis nuo to, jo nuomone, nelaimingo, nereikalingo kariuomenėn stojimo po įvairias palėpes, peludes, šalines, užkrosnius ir, milicijos nors silpnai sekiojamas, atsidūrė net į Širvintą (Vokietijos pakraštį), bet atėjus Kūčių diena, skuba ir jis pas mamytę.

Buvo jau Kūčių vakaras. Antanėlis šiltu durpynės vandeniui apsivalęs nuo įvairių pelėsių, dulkių ir voratinklų, pradėjo švesti Kalėdų šventes; dalinosi „zūkio gyvenimo“ įspūdžiais, kurie jo mamytei gana išrodė skaudūs, bet šaunūs tėvo žodžiai: „tegul brac' juos paralius“ kalbą nutraukdavo ir „sveiki—sveikaton“ po „točpipirinės“ stiklėlį išriaukė, įautėsi drąsūs, pilni gyvenimo malonių, ir Antanėlio pasiryžimas toliau slapstytis vis augo.

Taip slinko laikas į pirmosios Kalėdų dienos vakarą.

Zinoma, atėjus švenčių laikui, ramiai jas leido ir vietos milicija.

Nemiegojo tik Pilvūzų vyr. miliciantai: Jurgis Lašinius ir Pranas Dešrius. Rengėsi jie toje šventėje pasveikinti jiems žinomus dezertyrus, nes numatė jie, kad dezertyrai šventėse gali jaustis ramūs.

Kaip sumanė, taip ir padarė.

Pabalnoje žirgus, išjojo ir pakelyje vienoj bakūžėj išglrdo užiantį jaunimą. Pasitarę įeina pirkion pažiūrėti ir randa vieną „Tėvynės šikšnosparnį“, tuojau člupt už sprando ir vedasi.

— Kur dabar trauksim? — paklausė jatin, miliciantas.

— Į Tamošius, ten gal Antanėlj galim namie užtikti, o berods ir žiburys žiba, — atsakė vyr. miliciantas.

Tamošių kieman įjojus, sulojo šunys, pirkioje staiga užgeso žiburys, o Antanėlis, nors ir pilnas energijos, — pašmakšt į kamaroj pasidarytą „kurmio urvą“ ir nebeliko.

Įėjus pirkion milicija, tamsoje rado Antanėlio šeimyną svečių belaukiančią.

— Kur jūsų šviesa? — paklausė svečiai.

— Neturim, nes karo audroms siaučiant džiamgiamės, kad tik su šviesa pavalgyti tenka.

— Aai reikia patiems svečiams žiburys surasti — tarė miliciantai.

Suradę žiburį, pradėjo Antanėlio ieškoti ir nors nuvargo, bet ne veltui.

Įeina kamaron, randa didelį pelų bosą (bačką), pasuka jį kiton vieton, randa po juo nemažesnį už jį ratlankio didumo dugną, kurį pakėlus, atsidarė plati, gli, didelė ola, panaši į tuos urvus, kuriuos mato me Vilniuje ir jo apylinkėse. Turbūt Antanėlis iš ten planą išsiėmęs buvo; tik gaila, kad Antanėlis Vilniuje nebuvo... Matyti čia Antanėlis su nepaprastais gabumais. Buvo tai „kurmio urvas“!

— Aai tai čia Antanėlio būstinė, — tariė svečiai Pradėtą darbą reikia tęsti.

Milicininkai pradėjo člupinėti oloje, bet Antanėlis ilgai, ilgai susirietęs ir užčiaupęs burną gulėjo urve ir lįsti iš „tamsos į šviesą“ nemanė.

Galop, paketinus milicijai šauti — pabūgęs Antanėlis, nenorom, it barsukas iš olos išsfrangė.

— Aai ar senai čia Antanėlis jau tupi, — paklausė milicininkas.

Antanėlis tylėjo ir nuleidęs akis tik dilbčiojo į namiškius įvairius jomis ženklus duodamas.

Sugauto Antanėlio didžiai gallėjos jo mamytė ir brolis Juozas, kurie net iškėlė didelį skandalą. Jų supratimu, jokiū būdu (be užskundimų) pati milicija negalėjo Antanėlj tokiam „puikiai įtaisytam“ urve užtikti. Šauniai keikė tuos žmones, kurių sūnūs tarnauja kariuomenėje, ir todėl jie būslą užrodė. Ilgiausią litaniją išgiedojo savo kaimynui mažazemliui, kurio du sūnūs lietuvių kariuomenėje, o be to vyr. sūnus pasiekęs net aukštesnės mokyklos mokslą.

Ir paleido liežuvius, griežtai žadėdami tam piliečiui atkeršyti, trobas uždegti, primušti ir t. t.

Pirmiau, dar Antanėliui besislapstant ir milicijai jo ieškant, vis buvo grąšinama kaimynui.

Užgąntas tuo kaimynas, radęs liūdininkus įteikė teismo tardytojui pranešimą, kad ateityje, panašiai įvykus, galima būtų rasti darbo pradžią.

Nubodus ir šiuo kartu Pilvūzų milicijai „litanijos“ klausyti, nuvedė Antanėlj į Paežerių valsčiaus „cype“ (kalėjimą) ir ryto metą išvežė į Pilvūzus.

Prieš vežant, prie raštinės susirinko vel Antanėlio mamytė, brolis Juozas ir vėl pradėjo savo giesmelę, nors jau buvo pietų laikas. Matyti, dar kraujas neatšalęs buvo. Išėjus iš kantrybės Pilvūzų milicija susstatė protokolą ir mamytės sunelį Juozą drauge su „cypen“ vežamu Antanėliu, išvežė į Pilvūzus, kur vieną naktį pamiegojęs, Juozas ryto metą grįžo blavas namo.

Antanėlis nors pradžioj manė versti Pilvūzu „šaltosios“ sieną, bet pajutęs suvaržytas truputį kojas ir rankas, — aprimo ir tykiai laukė, kas čia dabar bus.

Nemalonu, kad sunkus buvo Antanėliui „zūkio gyvenimas“ ir nelaimingos Kalėdų šventės, kad reikėjo iš „tamsos į šviesą“ išlysti, bet užuojautos jokios negali jam būti.

Jei Antanėlis moka iš tarnaujančių kariuomenėje pasijuokti, tuo labiau tarnaujantieji iš „gudraus“ Av

tanėlio griuvusio „zuikio gyvenimo“, jo darbuotės ir „kurmio urvo“ gali pakvatoti.

Zinau gerai, laukė Tamošių šeima bolševikų valdžios, neseniai svajojo ir apie „brollus“ lenkus, bet turbūt svajojimai ir liks svajojimais, nes nei tu, nei kitų valdžios nėra ir Lietuvos žmonės jų nekentia.

Didžiojo karo metu Tamošiams pasisekė gerai ir turto įsigyti, taukuose besiraivydami užmiršo ir savo pareigas. Kitiems kraujuose dėl Tėvynės laisvės vargant, jie manė tik apie savo kailį.

Bet jei Tamošių šeima nori laisvai gyventi Lietuvos respublikoje, gerai tvarkyti savo 56 margų žemės ūkį, tegul nekiša savo Antanėlio į „kurmio urvą“, nesijuntinėja po peludes, palėpes, po Vokletijos pakraščius. Trankytis, bet šiltai aprenge ir palaiminę, tegul išleidžia Tėvynės gintų.

Nėra reikalo keikti savo nekaltus kalmynus ir keršyti. Reikia atminti patarę: „kaltas būdamas liauk, ką pasėjai—tą ir pjauk“!...

J. Paežerietis.

Skaitytojau kareivi!

Atsidėjęs perskaityk kelis iš eilės „Kario“ numerius, gerai pagalvok ir ėmęs parašyk Redakcijai, kas nepatinka, ko norėtum pasiskaityti savo laikrašty ir kurie klausimai rūpi.

Trumpas pasikalbėjimas lenkų kareivio su Lietuvos kareiviu.

Lenkas: Jūs „litvini“ nesuprantat, Kad mes laisvę nešam jums; Norim tikrai jūsų gero — O jus priešinatės mums.

Lietuvius: Taip, gerieji mūs bičiuliai, Jūsų laisvę žinom mes; Tik įeisk į daržą kiaulę — Tuoj daržoves nuravės.

Lenkas: Jus tvarkytis dar per silpni — Mes gi norim jums padėt; Ir kad bendrai iš vien veiktį Reik prie mūsų prisidėt.

Lietuvius: Jau tvarkytis mes išmokom, O spėkų ir mums užteks; Jei bandysit dar tik įsti, Vel į kailį gerai teks.

Lenkas: Jus dvarus tik mūs dalinat, Bet nežinot to visai, Jeigu žlugtų mūsų „šliachta“ Bus ir jums tuomet blogai.

Lietuvius: Jau senai mes „šliachtą“ žinom Ir užtenka jau vergaut. Jums nerūpi mūsų laisvė, By tik turtus sau sukraut.

Lenkas: Dar dėl Vilniaus ginčus darot, Kuris mūsų nuo senai. Nemanokit jį atgauti, Neapleis jau jo lenkai.

Lietuvius: Galit dirbti išsijuose Vis tik Vilnius mūsų bus. Nesidžiaukit dar pirm laiko — Kas lietuviu—tai nežus.

Lenkas (sau): Na ir kvaili gi „litvini“, Nenor savo atiduot.

Lietuvius: O jūs gūdrūs esat ponai, Jums tai visa reik apžiotti

Vladas Kebčas.

Belaisvio laiškas.

(Francūzai neleidžia grįžti).

1921 m. Sausio 16 d.

Gerbiamieji mano Tėveliai, Sesutės ir Broleliai. Širdingai sveikinu Jus visus ir visus pažįstamus. Aš esu sveikas ir gyvas. Buvau pas lenkus nelaisvėj, bet gi ilgai nebuvo, tik 16 dienų. Turėjome bėgti, ką būtume nebėgę, tai būtume badu numirę. Per šešioliką dienų tik gavome 3 kartus valgyti. O drabužius atėmė visus, šaltis ir badas tai yra sunki mirtis, tai sutarėme keturi bėgti: Sedauskis Jurgis, iš Aušgirio kaimo, o du tai iš Čekiškės, tai mes keturi ir pabėgome bevežant liekas iš vagonų; vagonai buvo tavarai, tai per langus išlindome ir pabėgome į Vokietiją, tai mus vokiečių milicija suėmė ir sako vešią į Lietuvą, tai dabar ir tebesame pas tą miliciją, valgyti gauname tą patį kaip ir jie, darbo nedirbame, tik ką norint ką paprašo, tai padarome, bet aš tai gauname ar duonos ar pinigų. Aš esu pas vieną vakmistą, tai aš nuo jo gaunu viską, vakar gavau marškinius ir kelnes ir čeverikus naujus ir da sakė kad duosias mundierių ir kelnes. Man jisai duoda ir popierių ant laiško ko tik reikia, tik pinigų tai neturiu, bet tai ką padarysi, vis geriau kaip pas lenkus. Valgi čia gauname geresnį, kai kuopoj, tik tuo neramu, kad nežinau kaip ilgai čia reikės gyventi. Atsibos laukti, kol parves į Lietuvą kda ne Francūzai, tai butumėm buvę namie bet čia gyvena Francūzai, tai jie neduoda vežti, kol nebus lietuvių taika su lenkais. Tai mūsų čia yra 19 žmonių. Dabar aš jūsų prašau parašykite man visas naujienas ir dar parašykite apie Žengį, kur jis yra, ar į plieną nepaėmė, ar užmušė, ar išbėgo: tai aš nežinau. Daugiau neturiu ką rašyti, sudievu, likite sveiki ir aš lieku sveikas Jūsų sūnus P. Tverkus. Mano antrašas: Vokietijoje An 4 Hundertschaft Polizei - Oberschlesien. Tarnowitz Empfänger Peter Tverkus.

Bėglių (dezertyrų) vargai.

Širvintų Komendantūros kareivio K r u o p i o du laišku.

20 Rugsejo 1920 m.

Quodotinas Tėvel

Rašau Jums laišką jau iš Vokietijos, bet ne iš Lietuvos. Mes dabar atsirandame Vokietijos mieste „Pilaus“, ant marių kranto ir gyvename lageruose, kur gyvena seniau plienčiai, ant dienos gauname 1 svarą duonos, papuolėme nelaisvėn, ginė mus per kalėjimą kaip žydai Jezų, taip mus Vokiečiai. Dabar tai vargas didžiausias, popierių mums nėra jokių. Kojas privarėme begalo, per rubežių pereinom, kaip per sapną, tiktai reikėjo 30 rublių. Aprašyčiau Jums daug ką labai, bet negaliu dabar rašyti, kaip būsiu liuosas tik tada aprašysiu savo visą gyvenimą.

Dabar kloniojas mano draugas sveikatos jums visiems. Aš dabar su savo draugu išvažiuosiu į Amburgą. Kad taip būtų pinigų, tai galečiau nuvažiuoti

Ameriką; per tai negaliu, kad maža pinigų, tiktai 70 rublių yra.

Sudiev, mano mieli namiškiai, aš dabar didellame varge, nežinom kaip toliaus padarysim, ar vėl pagrišim į namus, ar kitur dėsimės. Vokietijoje duonos svaras 2 mark. 50 pf. Jus prašau tėti, nerašykit man laiškų, kol aš ne pasakysiu. Dabar mūsų adreso nėra visai, tik gyvenam mieste „Pilau“ šone Kinbergo. Bučiuoju jus visus aš K. K.

Weselitz. (5/XII—20)

Brangus Mikalut!!!

Paskutinį laišką jums rašau, nežinau daugiau ar berašysiu. Dabar išvažiuosiu į Berlyną pas Konsulą gauti popierių važiuoti į Lietuvą, kitaip negaliu gyventi. Jau netoli 15 gruodžio bijau, kad nepapulčiau į lagerį su nelaisviais ir neišvežtų į Rusiją, dabar sumaniau važiuoti Berlyną pas Konsulą ir prašyti pasporto ir popierių ant kelio, kad niekas nesulaikytų. Į Ameriką nuvažiuoti negaliu, bo jau per veiv, nėra jokio atsakymo nuo dėdžių. Matysiu gal gausiu popierius, tada parvažiuosiu į Lietuvą, ir tenai matysiu, ar į kariuomenę stosiu ar į namus parvažiuosiu.

Vėl toliau aš manau gauti popierį iš savo dvaro delto kad dirbau—išsiduoda popierį. Gal su tuo popieriu gausiu darbą kitur ir galėsiu darbuotis, kad geriau, bus tai greitai negrišiu namon, jeigu negausiu darbo, tai greitai pasimatysim. Ačiu nuoširdžiai Mikalut Tau už laiškus, apturėjau nuo tavęs du laiškus, kuriuose radau stebėtina daug vestuvių daug pabaigtuvių, daug bankietų, daug aprašymų apie Plitnikaičius ir apie politiką: apturėjau nuo tavęs fotografiją Lizos, kurią tu buvai nusiėmęs ir tetų fotografiją ir tavo pirmutinę, kur tu buvai nusiėmęs Panevežyje—visus apturėjau. Aš dabar turiu nuo tavęs 5 laiškus; 6 gavau 4 dienoje gruodžio apdraustą ir turėjau pasirašyti savo vardą ir pavardę, didis buvo popieris prirašytas. Tu mano brangus Mikalut, prašai tu manęs nuo savęs, kad aš bėgčiau į namus, bet aš atsiprašau jūsų visų, aš parbėgti negaliu jokiū būdu, Vokietijoje ne taip, kaip Lietuvoje bėgti: tenai negausiu nei valgyti nei gerti ant kelio, paprašysi ko nors, tuojaus prašo parodyti (ausveis) leidimą, jei neturi popierių parodyti, tuojaus areštuoja ir kalėjiman pasodina. Greitai Jus manęs nematysit. Mažiausia ant vasaros arba ant žiemos kitos. Aš namie pasirodyti negaliu jokiū būdu, gali tenai papulti į tokia didelę nelaisvę, kad neduok Dieve! Matysiu kaip tas Dievas duos man!

Aš tavo prašymo negaliu išpildyti ir tavęs išklaudyti, žinai tu mano padėjimą, nereikia tau daug pasakoti apie tai. Dabar prašysiu Tavęs daugiau nebersyk man laiškų kol aš tau nepasakysiu, dabar išvažiuosiu aš į Berlyną, tai nebus kam priimti laiškų, Aš tau parašysiu visados, kaip aš gyvenu ir kur gyvenu, ka veikiu ir koks mano padėjimas. Sudievu mano namiškiai ir tu, brangus broli Mikalut, bučiuoju jus visus nuoširdžiai kartu ir sakau „Sudievu“. Gal daugiau nebesimatysim ant ilgo laiko ir negalėsime laiškais susirašyti, kad aš papulsiu ant valios, tada labai laimingas būstu ir Dievui dėkavosiu už tuos peireitus laimingus padėjimus.

Pasikloniok sveikatos visiems nuo manęs namiškiams, apsakyk mano padėjimą kaip aš esu dabar iš naujo suspaustas; šimtą kartų kariuomenėje geriaus tarnauti buvo, negu čia Vokietijoje gyventi.

Mano mielas broli, bučiuoju Tavo veidelį tūkstančiais milijonais kartų.

Aš Tavo brolis Pr. K. ....

Nerašyk man daugiau laiškų, pakol aš nepasakysiu.

Kariuomenės kronika.

9-to pėst. L. K. Vytenio pul. 2-ra kulkosvaidžių kuopa. Jau ir Liet. kar. įsakymuose yra padaryti žingsniai šviesti kariams, tai labai bus gerai, nes iki šiol darbas švietimo srityje daug kam išrodė lyg nebūtinai reikalingas atlikti, taigi kiti ir maža arba visai nieko neveikė.

Nors švietimo darbas daugiausiai turi būti atliekamas ne įsakymais, bet pasišventimu ir laisvų nuo tiesioginių tarnybos valandų paaukavimu, bet pats dalykas verčia leisti įsakymus toje srityje, nes visgi geriau, jeigu kas nors bus nuveikta iš įsakymo, negu kad nieko nenuveikta.

Mūsų kuopoj del laiko trūkumo vis dar galūtinai nesusitvarkome švietimo dalyke, bet kiek tik išgalime, tiek veikiame.

Gauname daug laikraščių ir Amerikos veltui, kuriais ir su kitomis kuopomis dalinamės.

Dabar bus naujai sutvarkyta komisijėlė, nes senoj faktinai tik pirmininkas ir knygininkas teveikė, užtaigi jei yra daug trūkumų švietimo atžvilgiu, tai nesigiriant galima sakyti, kad tai ne iš tinginio, bet iš laiko iš sąlygų trūkumo.

O ir išmokti daug ko patys negalime—labai reikia paskaitų, bet jų pulke tėra buvę tik viena.

O girdėjau, kad dar E. miestely mūsų pulkui tebestovint, buvo progos mūsų gerosios tautietės Sofijos Čiurlionienės paskaitoms, bet del kokių tai kliūčių neįvyko.

Kitur, girdime, paskaitų esama itin dažnai; argi mūsų pulkas jumis greičiau nepasirūpins? Reikėtų, daugiau „Kario“ gauti, nes retai kada gaunama kuopon daugiau kaip du ekz.

Tai darbas būsimos naujai sutvarkytos Pulko Švietimo Komisijos.

Dar noriu prie šios korespondencijos pridėti štai ką: mano pirmiaus rašytoj („Kario“ 48 (80) Nr.) korespondencijoje minėjau pulko raštininkus. Jie užsigavo, todėl aš paaiškinu: aš nenorėjau ir nenoriu kliudyti asmens, tik nurodau apsileidimą, ir su dėkingumu priimsiu nurodymus, kas ir pas mane yra apsileista.

Kuopos švietimo komisijėlės pirmininkas ir kareivių knygynėlio vedėjas

Viršila Vitkauskas Leonas.

Panevežys. Š. m. sausio mėn. 19 d. tapo čia atidarytas Karių klubas ir įkurta Kareivių mokykla.—Veikianti mūsų nemažame mieste Švietimo Komisija numačius patogius namus, jau nuo praėitų metų pavasario pradėjo juos remontuoti, kad greitu laiku priuošus minėtam tikslui. Pergyventi mūsų tėvynės laikai kliudė tačiau mūsų darbą ir tiktai prieš Kalėdas galėjome matyti ir butą atitaisytą ir suolus padarytus, ant kurių dabar galės sėdėti Panevežio įgulos kareiviai ir vartoti kitus ginklus, negu tuos, kurie jų buvo vartojami karo lauke. Kadangi klube negalėjo sutilpti visi Panevežio įgulos kareiviai, tai buvo pakviesta kiekvienos dalies tiktai 30%. — Pirmiausia vietinis klebonas, kun. Macejauskas, pašventino visus klubo kambarius ir pasakė atatinkamą prakalbą. Paskui Švietimo Komisijos pirmininkas Dr. J. Januškevičius kreipėsi su prakalba į susirinkusius kareivius ir svečius, tarp kurių buvo divizijos Vadas Musteikis, Panevežio Komentantas Kap. Chodakauskas, gimnazijų direktoriai Dr. J. Yčas ir Pereščaka; miesto Valdybos, kareivių prietelių Draugijos, Moterų Draugijos ir kitų dr-ų ir įstai-gų atstovai. Išdėstęs trumpai klubo įsteigimo istoriją, Dr. Januškevičius dėkoja divizijos Vadui ir visiems už padarytą klubui garbę, paaiškino klubo ir būsimosios mokyklės tikslą ir sveltindamas kareivių su ta įžymia švente, sušuko: Valio narsiajai Lietuvai ka-

riuomenėi ir nepriklausomai tėvynei, pritardamas pirminko žodžiams 2-ojo pulko orkestras griežė imną, kuris su tikra pagarba buvo visų išklaustytas. Toli-mesnė šventės programa atsižymėjo dideliu įvairumu. Gimnazijos mokinių, vedamas p. Karkos choras džiugino susirinkusius gerai ir sklandžiai skambančiomis dainomis. Nors tas choras neturi dar ilgos istorijos ir susideda daugiausia iš mūsų kaimų vaikų, kuriems muzika iki stojant į gimnaziją buvo taip pat nežinomas dalykas, kaip lotynų kalba, jis tačiau parodė, kad jiems dainų sritys jau nebe terra incognita (nežinoma kame dalykas), kad jie, vedant p. Karkai, su-skubo įveikti visus tos muzikos sunkius uždavinius ir gali drąsiai stoti į viešas varžytines. Keletas to choro sudainuotų tautinių dainų paliko labai malonaus įspū-džio ir suteikė jaunesniems dainininkams ir p. Karkai gausią rankų plojimą. Neutrūko juokingų monologų ir deklamacijų, kuriais gimnazijos mokiniai ir šiaip jau žmonės norėjo palinksminti didelę kareivių minią. P. Komendantas išreiškė Švietimo Komisijos pirmi-ninkui nuoširdų ačiū už jo triūsą ir nenuilstamą dar-bą Panevėžio įgulos naudai. Divizijos vadas Mustei-kis kalbėjo apie kareivių švietimą ir išrodė, kokius naudingus vaisius mokslas visuose karių darbuose pa-lieka; kaip reikia stengtis mokslą įgyti, kad galima būtų ištikimai tėvynei tarnauti.

Koncertui ir kalboms pasibaigus, prasidėjo šokiai, kuriuose dalyvavo kareiviai ir gimnazijos choro ber-naičiai ir mergelės. Malonų reginį suteikė jaunos moksleivės, šokančias su mūsų tėvynės gynėjais. Kaip vienai, taip ir kiti išrodė, kad dėl mandagumo ir gra-cijos jiems nereikės imti pamokų Vakarų Europoje. Taip linksmiai ir palaikant tvarką tas vakarėlis tęsėsi iki 11 val. vakaro.

Dr. J.

Kas klausia, tas neklįsta.

1. Kasdieną gaunam daug klausimų, kurių skaičius vis auga ir auga. Būtų gera, kad tie klausimai būtų svarbūs, turėtų karo gyvenimo reikšmės. Bet to nėra: skaitytojai kartoja senai aiškintus klausimus. Kad mums nereikėtų gaišti aiškinant, o skaityto-jams — nuobodžiauti skaitant, ateity atsakinėsime tik į svarbius klausimus ir tik į tuos, kurių dar nėra aiškina.

2. Kas skaitytojų, rašydamas Re-dakcijai klausimą, nepasirašys tikros savo pavardės, vardo ir nenurodys adreso, tiems visai neatsakysime.

Redakcija.

Kls.

Prašau paaiškinti šį dalyką:

Lietuvos Kariuomenėje yra nustatyta kariams uni-forma ir kiekvienai specialiai daliai tam tikras ženklas nešioti ant antpečių. Ar tą ženklą turi teisės nešioti tik radiotelegrafistai, (jų yra tik 2), ar ir kiti stoties tarnautojai kariai kaip tai: klausytojai, praktikantai, raštininkai, motoristai ir t.t.?

Juozas Žilinskas.

Ata.

Žalną turi teisę nešioti tik radiotelegrafistai, apli-kitus stoties tarnautojus įsakymas nieko nesako.

Red.

Kls.

Prašau Tamstų atsakyti į mano klausimą: aš esu savanoris amerikietis kareivis apie 37 m. amžiaus. Lietuvoj neturiu jokios prieglaudos, bežemis, bet no-rėčiau Lietuvoj gyventi ir žemės gauti, kaip buvo žadėta.

Ar aš galiu gauti šį pavasarį, kadangi, mano tar-nyba pasibaigs birželio mėn. pabaigoj 1921 m. tai reiškia dar man kito pavasario reiktų laukti, bet kad aš gaučiau šį pavasarį turėdamas dar pinigų kiek, galė-čiau ką nors veikti. Atitarnavęs turėčiau užsiėmimą.

Su pagarba amerikietis kareivis

Alledelis.

Ats.

Jeigu Tamsta Lietuvos pilietis, tai gali gauti žė-mės ir šį pavasarį, bet dokumentus tai žemei galėsi gauti tik pabaigęs tarnybą.

Red.

Kls.

Gerbiamoji Redakcija!

Prašau gerbiamos Redakcijos paaiškinti, ar duota žemė kariams įstatymu § 9 galima bus parduoti arba aprašyti, ar po daug reikės mokėti nuo margo ir per kiek metų.

Su pagarba Jonas Grigonis.

Ats.

Parduoti ar aprašyti gautąją žemę negalima. Ar reikės už ją kiek mokėti, ar ne, tai dar nežinia, kaip St. Seimas nutars.

Red.

Kls.

Gerbiamoji „Kario“ Redakcija, malonėkit pranešti man, ar turi teisės mano seni tėvai, gauti pašalpos. Ir kur jos įieškoti, kadangi tėvai neturi nei žemės, nei savo buto ir gyvena dvare po pono globa ir už butą turi mokėti; aš įstojęs savanoriu, L. K. tarnauju nuo 1919 m. balandžio 1 d. 9-tam pėst. L. K. Vytenio pul.

Su pagarba Vyr. puskar. J. Šinkūnas.

Ats.

Jeigu Tamsta tikrai savanoris (nepašauktųjų me-tų), tai tėvai turi teisės gauti valdžios pašalpą.

Red.

Kls.

Prašau Tamstos atsakyti į šį mano klausimą: įstojau kariuomenėn sausio 12 d. 1919 m. savanoriu būdamas venintelis prie tėvų. Bet įsakymu Kariuo-menei Nr. 136 § 4, 169 § 1 skaitaus pašauktas, tėvas yra mažžemis, turi 2 deš. žemės ir pašalpos skiria-mos laikyti šeimynai negavęs. Prašau Tamstų išaiškinti ar gali gauti pašalpos tėvai, kaip vienas sūnus prie tėvų ir mažžemis.

Vyr. puskar. Skridulis.

Ats.

Jeigu Tamsta ištikrųjų esi vienas sūnus prie tė-vų, tai gali prašyti dalies vado, kad Tamstą paskelbtų įsakyme savanoriu; tada tik Tamstos tėvai ir toliau galės gauti pašalpos iš valdžios. Savanorių tėvai gali gauti valdžios pašalpą; o jeigu Tamstos tėvai negavo visai, tai turbūt neprašė, nes už tą laiką, kada Tamsta dar nebuvo pašauktas, galėjo ir dabar dar gali gauti pašalpos.

Red.

Kls.

Aš tarnauju Lietuvos Kariuomenėje ir esu įstojęs savanoriu 1918 m.; esu vedęs ir maną žmoną gyvena.

po lenkais Alytaus apskr., esu vedęs prieš kariuomenę ir kaip užėjo pas mus lenkai, tai aš tada išėjau savanoriu. Malonėkite man pranešti, ar gali mano žmona gauti pašalpos ar ne, jeigu aš nepraskaitęs ir esu teisingai savo pareigas.

Kareivis Petras Satkauskas.

Ats.

Jeigu žmona atvažiuos čia, tai galės gauti pašalpą už visą laiką, o gyvendama po lenkais, žinoma, negali gauti, nes nėra ten kas išmoka.

Red.

Kls.

Prašau Tamstos paaiškinti: aš tarnauju kariuomenėje raštūninku, ar galėčiau būti iškomandiruotas mano noru į mokomą komandą, kaip išstarnavęs 6 mėnesius k. raštūninku.

Su pagarba K. Lekavičius.

Ats.

Galima, tiesioginiam viršininkui leidus.

Red.

Kls.

Kaip jau yra žinoma, kariams išstarnavusiems metus ir neprasižengusiems prieš įsakymus duodama žemės. Stojau į kariuomenę savanoriu nežiūrėdamas į tai, ar bus kokie atlyginimai, ar ne, bet matydamas savo šalį pavojuje esant. Taigi drįstu klausiti Jūsų, ar galima bus gauti išstojus iš kariuomenės vietoj žemės pinigine pašalpa mokslui baigti.

Su pagarba B e m o k s l i s.

Ats.

Tuo tarpu dar nežinia.

Red.

Kls.

Prašau paaiškinti, ar galės gauti žemės mobilizuoti puskarininkiai, jei jie tarnavo Lietuvos kariuomenėje tris mėnesius, ar reikia išstarnauti metus.

Su pagarba vyr. pusk. L. Gotceitas.

Ats.

Įstatymas kariams žeme aprūpinti nurodo tikrą sąlygą: ištikimai tarnauti iki karo pabaigos ir demobilizacijos. Reiškia demobilizuoti kariai turi teisės gauti žemės.

Red.

Kls.

Gerbiamoji Redakcijai! Prašau man paaiškinti per savo gerbiama laikraštį, ar bus skaitoma man ta tarnyba, kurią aš išstarnavau nuo 1919 metų sausio 10 d. ligi 1920 metų kovo 15 d. Aš buvau paleistas dėl silpnos sveikatos ir tapau vėl pašauktas 1920 m. rugpjūčio 15 d.

Z u k a u s k a s.

Ats.

Bus.

Red.

Kls.

Ar galima man atsilti mano kumelę, kurią didžiojo karo metu vokiečiai atėmė ir nuvedė už penkiolikos varstų nuo mano namų ir paliko pas vieną ūkininką? 1919 m. spalio 7 d. mane mobilizavo, taip aš ir šiandien dar tarnauju Lietuvos kariuomenėje, bet per šiuos penkis metus aš apie savo kumelę nieko nežinojau, kur ji randasi. Praėjusiais 1920 metais per Kalėdas buvau paleistas atostogų pas savo tėvus ir aš ten sužinojau, kur mano kumelė randasi; aš nuėjau pas tą ūkininką, kuris mano kumelę dabar turi ir prašiau jo, kad jis man atiduotų mano kumelę, bet tas ūkininkas griežtai man atsakė „kad dabar nebeatiduoda tie arkliai, kuriuos vokiečiai paliko žmonėms“. Taigi Gerbiamoji „Redakcija“ prašau, kad jus per sa-

vo laikraštį praneštumėt, ar aš galiu savo kumelę iš to ūkininko atsilti, ar ne? Jei galiu, tai meldžiu pranešti „kokiu būdu?“

Su pagarba kareivis Petras Petronis.

Ats.

Gali, paduok Tamsta tą ūkininką teisman.

Red.

Kls.

Gerbiamoji Redakcijai!

Prašau paaiškinti šį klausimą: karys turintis teisę gauti žemę (registruotas Žemės Ūkio Ministerijoje, bet negauna dėl to, kad kito valsčiaus—apskrities to paties, to kario gyvenamame valsčiuje nėra porcelluojamų žemių dėl aplinkybių. Bet jeigu ir leistų aplinkybės porcellavimo darbą vykdyti, neatsiras daugiau kaip šimtas deš., o gal ir visai nebus panašių žemės plotų.

Dabar gi didesnis tam kariui nustojusiam sveikatos vargas, vaikščioid iš valsčiaus į valsčių, iš valsčiaus į apskritį ir atgal, gaunantiems atsakymą: „Lauk, kaip dalins tavo valsčiuje, tada gausi“. Kur dabar kreiptis?

Su pagarba

4-to p. p. Jaun. puskar. J. Matulaitis.

Ats.

Pas apskričio Žemės Ūkio įgaliotinį. Tik, žinoma, reikia turėti ir kantrybės, nes norinčių gauti žemės daug, o dalytojų maža, taigi visų viena diena neapdalysi. Jeigu Tamstai apskričio įgaliotinis sakė laukti, kol dalys Tamstos valsčiuje, tai reiškia, kad nežiūrint jokių aplinkybių ten dalys ir kalbamajam asmeniui ten tikrai bus duota.

Red.

Kls.

Gerbiamasis Karyl Būsiu dėkingas, jei malonėsite atsakyti į mano klausimą: ar galima būtų dabar gauti žemės kario šeimynai, kuris mobilizuotas iš 1896 m. ir tarnauja kariuomenėje. Prieš tarnavimą žemę dirbau; esu vedęs: mano žmona, man išėjus į kariuomenę taip pat žemę valdė—ligi šiol nuomojo nuo ūkininkų, dabar kontraktas pasibaigė (ligi 1921 m.). Mano šeimyna yra žmona, jos motina ir mano 3 vaikai, kurie iš žemės dirbimo maitinasi ir žemę dirba, ar galima būtų nuosavybėn gauti žemės turintiems visą pradžią žemės darbu, minėtiems kario asmenims.

J a n k a u s k a s.

Ats.

Galima.

Red.

Kls.

Gerbiamasis Karyl Būsiu dėkingas, jei malonėsite atsakyti į šį mano klausimą: ar galima būtų gauti tą žemę, kurioj nėra savininko ir žemės savininkas Rusijoje. Žemė yra sudėta iš 300 deš. Ta žemė yra išdalinta bežemiams, bet nevisa; dar vieną tos žemės gabalą valdo (apie 19 deš.) iš šalies vienas ūkininkas iš valdžios tik laikinai: jisai savo turi žemės 50 deš. Ar negalima būtų gauti minėtai kario šeimynai šitos žemės.

J a n k a u s k a s.

Ats.

Tuo klausimu reikia kreiptis į apskričio žemės ūkio įgaliotinį.

Red.

Kls.

Gerbiamoji „Kario“ Redakcijai!

Atsakote į visokius klausimus, prašau ir man atsakyti!

Aš tarnauju Lietuvos Kariuomenėje, aš pastojau į kariuomenę 1919 m. rugpjūčio 1 dieną ir mano metų mobilizacijos tada nebuvo, aš stojau laisvanoriu. O mano metų mobilizavo 20-ais m. liepos m. 27 d.

Tai prašau pasakyti man nuo kurio laiko man tarnyba skaitosi; ar nuo įstojimo dienos į kariuomenę, ar nuo mobilizacijos laiko; jeigu paleistų senosius kareivius namon tai mane ar leistų, ar ne....

Su pagarba J. Sveikackas.

Ats.

Tarnyba skaitosi nuo įstojimo dienos.

Red.

Kls.

Gerbiamoji Redakcija!

Prašau neatsakyti atsakyti mano klausiman.

Esu mobilizuotas kaip gimnazijos mokinys, gimęs 1901 m. ir, išbuves Karo Mokykloj 1 mėnesį, dabar esu pulke raštininkas.

Kadangi gimnazijoje buvau 8 klasėj, norėčiau ją užbaigti, paskui gi sutinku tą laiką atitarnauti kariuomenėi. Kitaip gi man nebus galimybės baigti gimnaziją ir siekti savo tikslą—įgyti aukštesnį mokslą.

Ar galima?

Ats.

Jeigu Tamsta išstojai iš Karo Mokyklos prieš gruodžio 20 dieną, tai galima; pašalintieji iš Karo Mokyklos po gruodžio 23 dienos nepaleidžiami. Js. Kar. 2 Nr.

Red.

Kls.

Gerbiamasis „Kary“!

Būsiu dėkingas, kad malonėsite atsakyti į šį klausimą; ar galima būtų dabar išstoti iš kariuomenės, tarnavusiam rusų kariuomenėje trejus metus ir Lietuvos kariuomenėje vienus metus savanoriu.

O dabar įstojau 1920 m. lapkričio 9 d. vėl į savanorius sutikdamas su tuo, kad sustojus karui su lenkais paleis vėl namo. Dabar kai pasiklausiau kuopos vado, ar galima išstoti, tai man atsakė, kad dabar negalima; ar tai gali būti?

Jeigu galima, tai prašau paaiškinti koku būdu.
Su pagarba kareivis M. G.

Ats.

Dar karas su lenkais nevisai pasibaigė ir dabar tebeina derybos, kurios nežinia kuo pasibaigs. O dabar kovos sustabdytos tik gal būti laikinai.

Red.

Kls.

Gerbiamoji Redakcija!

Prašau Tamstos pranešti man, ar galima išstoti iš kariuomenės.

Aš įstojau savanoriu į I Rait. pulką 1919 metais sausio 13 d.; mano brolis taip pat tuo laiku, bet tarnauja 2 pėstininkų pulke.

Aš gimęs 1897 m., o brolis 1902 m. Turiu ūkį 15 margų žemės ir tik liko viena sesuo namie 16 metų ir močiutė 87 m. Tėvas Amerikoje jau 17 m.; bet tėvas Amerikoje mirė 1905 metais, o motina gyva.

Malonėkite man Tamstos pranešti kaip ir koku būdu galima būtų.

Su pagarba Grigaitis.

Ats.

Tamstos iš kariuomenės paleisti jokiū būdu negalima, nes esi pašauktųjų metų (dabar jau nebe savanoris) ir be to dar esi vyresnysis brolis.

Red.

Kls.

Gerbiamoji Redakcija!

Kadangi jūs esate visų patarėjas, tai malonėkite patarti ir man.

Kadangi aš esu pasižymėjęs pirmo ir antro laipsnio vyties kryžiumi bolševikų fronte 1919 m., ar galima gauti už juos didesnę algą.

Su pagarba P. Būdokas.

Ats.

Šiuo tarpu negalima: dar nežinia, kokios teisės bus nustatytos Vyties Kryžiui.

Red.

Kls.

Gerbiamoji „Kario“ Redakcija!

Nuoširdžiai prašau Tamstų atsakymo į šį mano klausimą: kadangi aš tarnaudamas savanoriu iš pirmųjų Lietuvos kariuomenės dienų ir užsitarnavęs Vyties kryžių pirmo laipsnio, likau sunkiai sužeistas 1919 m. rugpiūčio 26-ą dieną Dinaburgo linkui, sugijęs ir nustojęs kūno dalies likau paleistas iš kariuomenės visai.

Būvant namie atgijo sužeidimo žaizdos ir vėl turėjau grįžti ligoninėn, kur dabar guliu jau 7-tas mėnuo (Nuo 20-ų metų liepos 1-os dienos). Kaip toksai, ar galėčiau gauti algą (kuria gaudavau tarnaudamas) už tą laiką, kurį pragulėjau ir dabar tebeguliu ligoninėje?

Delto, kad išlaidų (kad ir ligoninėj) yra visokių, o pajamų per tą laiką neturėjau ir neturiu jokių. Jei galiu, tai nuoširdžiai prašau Tamstų nurodyti man kur ir kaip reikia kreiptis?

Su tikra pagarba Ka.....s.

Ats.

Visai netekę sveikatos, kurie gauna tam kartui šešių mėnesių algą ir šešių mėnesių pašalpą, paleistieji iš kariuomenės dėl žaizdų, bet dar galintieji, dirbti gauna tik pašalpą; kai nutars seimas, po kiek, tai bus mokama dar pašalpos kas mėnuo. Algos gi paleistas iš kariuomenės nebegali gauti.

Red.

Kls.

Gerbiamoji „Kario“ Redakcija!

Prašau Tamstų atsakyti mano klausimui. Okis 3 deš. žemės, tėvas Rusijoje nuo 1914 metų, jokios žemės negaunam, motina 56 metų, sesuo 18 metų, aš 24 metų nuo pašaukimo į kariuomenę likau kaip vienas, bet įstojau į kariuomenę savanoriu, ir tarnauju nuo 4 rugpiūčio 1919 metų.

Ar gali motina gauti pašalpą ir koku būdu.

Su tikra pagarba A. Jareckas.

Ats.

Gali; tegul motina paduoda prašymą raštu vietiniam Komendantui ar apskrįčio viršininkui.

Red.

=====

Darbas—visų turtų šaltinis.

Tinginystė—visų skurdų motina.

Darbas duoda žmogui ramumą ir gerą ūpą.

Tinginystė yra visų nusidėjimų tėvas.

(Šitas tiesas tris kartus į dieną atsimink, į ją įsiglinsk ir prie kiekvienos progos kitiems pakartok)

=====

Teatras.

Koncertas. Sausio mėn. 30 d. Miesto Teatre buvo koncertas gerbiamojo ir visam Kaunui ir Lietuvai žinomo mūsų artisto-dainininko Kipro Petrausko išleistuvėms. Jis išvažiuoja trumpam laikui Italijon. Kaip išsitarė savo prakalboje Meno Kūrėjų draugijos narys dailininkas Varnas, jis išvažiuoja nenorom iš Lietuvos ir tikisi grįžti vėl pas mus dar gegužei nenustojus kukuoti. Koncertas buvo labai įvairus. Be K. Petrausko („Abejonė“, „Lotengrin“ duchozų arija ir kiti) dainavo dar ponios Galaunienė („Lizos“ arija iš „Pikų dama“) ir Grigaitienė („Chabaner'os“ arija iš „Karmen“), Kačanauskas, Podenaitė, Jevgeneva ir Sodeika. Labai malonaus įspūdžio padarė p. J. Štarkos vedamas koras. Smuikavo jau gerai Kaune žinomas smuikininkas p. Leškevičius. Matai žmogus, kad ir pas mus nebetrūksta gražių galingų balsų garsų ir džiaugies. O garsai lekia, žavi sielą ir užmiršti žmogus visus kasdieninius rūpesnius, užmiršti ir kur besas. Tik čia, manai, tau šventės ūpas ir poilsis.

K - a s.

Žinios.

Lietuvoje.

Gudai ir lenkai. Lenkai suiminėja gudų darbuotojus ir laiko kalėjime. Viename Dambė esą 500 gudų darbuotojų. Suimtųjų padėtis labai sunki. Daugelis miršta, nes tarp suimtųjų išsiplėtė užkrečiamos ligos, su kuriomis lenkai visai nekovoja, matyti norėdami, kad suimtieji greičiau išmirtų.

Vilniaus „Seimas“. Rinkimai į Vilniaus „Seimą“ vėl atidėti ir manoma, kad jie neįvyks. Vilniaus „gubernatoriumi“ bus rodos Lenkų vyriausybės delegacijos pirmininkas Račkėvičius.

Želigovskio „kariuomenė“. Kaip praneša gudų biūras, Želigovskio kariuomenė yra, o oficialiai girtuokliauja ir kankina gyventojus.

Lenkų provokacija. Mūsų sargyba Gudakiečiuose girdėjo lenkų pusėje šaudymą. Vėliau pasirodė, kad lenkai atsiuntė į neutralę zoną 7 kareivius ir padarė iš ten neva lietuvių puolimą. Paskui privertė gyventojus pasirašyti pranešimą Želigovskiui, kad juos puolė lietuviai.

Lenkai plėšia Lietuvos turtą. Lenkai išardė visus siauruosius geležinkelius jų užimtame Lietuvos plote, išveždami medžiagą į Lenkus; o dabar pradėjo ardyti ir platųjį geležinkelį Ignalino stotyje, nuimdami bėgius ir veždami Lenkijon. Matyti, nesitiki ilgai čia bebūti.

Lenkai vilioja Vilniečius. Naujoji Vilniaus valdžia išleistame manifeste skundžiasi sunkiomis gyvenimo sąlygomis Vilniaus srityje ir reiškia pasitikėjimo, kad prijungus ją galutinai prie lenkų viskas pasitaisysią.

Gardino gudų protestas. Gardino gudai protestuoja prieš nekartą Gardino lenkų organizacijų ir „Liaudies rados“ pareikštą gyventojų vardu norą priklaustyti Lenkijai. Visuose tuose pareiškimuose gudai nedalyvavę, tai esą vien Lenkų darbas.

Del Lietuvos de jure nepripažinimo. Santarvės ministerių pirmininkų konferencija Paryžiuje nutarusi pripažinti de jure Estiją ir Latviją, o Lietuvos pripažinimą atidėjusi lig nebus išrištas Lietuvos „Rytų“ klausimas. Tie nutarimai esą prancūzų pasiūlyti.

Multo sąjunga su Klaipėda. Derybose dėl muitų sąjungos tarp Klaipėdos krašto ir Lietuvos buvo sudaryta komisija iš dvejų Klaipėdos pirklių ir dvejų laukinininkų. Laukininkai dabar atsisakę tartis. Pirkliai mano tartis ir toliau.

Puolimai fronte. Lenkų 50 kareivių būrys atvyko vežimuose Kumonių kaime. Netikėtai apsiautę kaimą, lenkai privertė mūsų sargybą pasitraukti, bet sulaukusi pagalbos, sustiprinta sargyba išvaikė lenkus ir grįžo į savo vietą. Sausio 23 d. toks pat lenkų būrys mėgino pulti Kaziškių kaimą, bet mūsų žvalgų buvo išsklaidytas.

Užsieny.

Amerika ir pakraščių valstybės. Latvių ir Estų pripažinimas esąs priešingas Amerikos [Jungt. valst. rusų politikai. Santarvės ministerių pirmininkų nutarimas pripažinti Latvijus ir Estus nepakeitęs prezidento Vilsono politikos, kuris atsisakęs juos pripažinti kol rusų tauta pati nusprendianti tų kraštų nuo rusų atskyrimo klausimą. Amerikos vyriausybė esanti Rusų imperijos neliečiamybės šalininkė.

KAREIVI!

Jeį beskaitydamas „KARĮ“ randi nesuprantamų žodžių ar minčių, tai paprašyk savo vado paaiškinti.

Užsienių spauda.

„Lithuanian Review“ — „Lietuvos apžvalgos“ žurnalas pasirodė tuojau pirmajai Lietuvos valdžiai paskelbus Lietuvos nepriklausomybę. Jis yra leidžiamas Lietuvos Informacijų biūro, o jo redaktorius J. Kaulakis.

Jo tikslas supažindinti amerikiečius su naujai susikūrusia valstybe. Svarbu taip pat, kad žurnalas pakliuvs į Amerikos lietuvių rankas skatina juos susirūpinti Lietuvos nepriklausomybe. Žurnalas duoda keletą pavyzdžių iš Lietuvos senovės istorijos, kai Lietuva atgynė vakarų Europą nuo rytų barbarų.

Pirmiausia Lietuva buvo paskelbta nepriklausoma valstybe 1917 m. remiantis Lietuvos Brastos taikos nutarimu, kuriuo Tarybų Rusai visai atsisakė nuo visų savo teisių Lietuvoje pripažindami, kad buvusioji Lietuvos priklausomybė Rusams netelkia jai jokių pareigų. Jau daug anksčiau vokiečiai mėgino įkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę, bet iš tikrųjų Lietuva atgyja tik pasirašius Brastos sutartį.

Bet ištrūkusi iš Rusų jungo Lietuva pakliuvo į Vokiečių rankas. Kurį tikslą turėjo Vokiečių imperalizmas matyti iš imperatoriaus Viliaus atsišaukimo į lietuvių tautą. Jame tarp ko kita pareikšta noras prijungti Lietuvą prie vokiečių ir „amžinai aprūpinti karine, medžiagine ir kitokios rūšies Vokietijos pagalba“.

Be to ten kalzeris Villius sakosi esąs pasirengęs visokiais būdais padėti Lietuvai atstatyti gimtinės šalį. Jis tikisi, kad padarytoji konvencija atitiks kaip Lietuvos taip ir Vokietijų reikalams, kad Lietuva dalyvaus kare jos išvadavusios Vokietijos pusėje. Be to dar vokietijų buvo sumanyta Lietuvos unija su Saksais.

Keletas rašinių atpasakoja lietuvių santykius su lenkais ir mėgina juos išrišti. Laikraštis pažymi, kad pasiekus bolševikams Varšuvą lenkų imperializmas sumažėjęs. Bet vistiek Vilniaus klausimu visų partijų lenkai nenori nusileisti.

Iš pradžių lenkai Lietuvos uniją su Lenkija laikė neišvengiama. Jie čia rėmėsi tais pačiais reikalavimais, kuriais remdamosi Rusija, Vokietija ir Austrija pasidalijo Lietuvą. Čia jie paliečia ir istorinę praeitį, ir tikybos reikalą, ir negalybę Lietuvai būti vienai. Laikraštis nurodo, kad praeitis čia negali turėti jokios reikšmės; o dėl tikybos ima pavyzdžiui Šveicariją, kurioje įvairių tikybių kantonai sudaro vieną valstybę, taip pat ir Vokietijos pavyzdį. Kad tokia didumo valstybė kaip Lietuva gali būti, nurodo j dar mažesnių kaip Lietuva valstybių eilę: Belgija, Olandiją, Šveicariją ir visą eilę kitų, kurios mažesnės už Lietuvą ar plotu, ar gyventojų skaičiumi arba ir tuo ir tuo.

15 Nr. įdėta ministerių pirmininko Voldemaro kalba Taikos Konferencijoje, kurioje jis reikalauja pripažinti Lietuvą ir jai padėti.

Vienoje vietoje paminėta, kaip vokietiai plėšė Lietuvos turtus, netik valstybinius, bet ir nuosavius atskirų piliečių turtus.

Vienoje vietoje kalbama apie Vilnių ir jo senovės liekanas. Keletas rašinių aiškina kaip jis atsirado, kurios reikšmės turėjo praeityje ir dabar turi.

Pabaigoje įdėtas straipsnis apie Gaigalaitį ir jo nuopelnus Mažoje Lietuvoje, ir apie lietuvių kalbą. Paskutiniame straipsnyje nurodoma, kad lietuvių kalba yra seniausia Europoje ir artima senovės kalboms: latinų, graikų ir sanskrito. Ji mažai išsiplėtojo tik todėl, kad rusų valdžią ją persekiavo, uždrausdama spausdinti knygas lietuvių kalba.

„Latvijos Kareivis“ N 13 straipsnyje „Latviai ir jų kaimynai“ džiaugiasi, kad santykiai su kaimynais estais geri, o su lietuviais eina vis geryn. Nors latviai stovi už kuo plačiausią Baltijos sąjungą, bet dėl tarpusavio nesutikimų kol kas tai negalima.

Išrišus sienų klausimą reikėtų tuojuos sudaryti sąj. tarp Lietuvos, Latvijos ir Estų. Laikraštis džiaugiasi, kad nėra jokia nervingumo dėl sienų nei Lietuvoje nei Latvijoje. Su lietuviais dar be ekonominių ryšių latviams svarbu susitarti kultūros srityje. Taigi Lietuvos, Latvijos, Estų sąjungai kliūčiu beveik nėra, o vėl gal prisidėsia ir suomiai. Lenkai gi dar nepadarę taikos su Rusais ir nesutarę su Lietuva; be to dar neiškūs jų santykiai su Latviais. Lenkai nepripažindami Lietuvos ir Latvijos „de jure“ teisinasi didžiųjų valstybių kliūtis; dar gi reikalauja kompensacijų (atlyginimų) už „de jure“. „Argi atlyginimas tas kliūtis pažalintų?“ klausia laikraštis ir priduria, kad lenkai Ženevoje balsuojant už Latvijus ir Estus susilaikę. Bet jei lenkai negali balsuoti kaip nori, vadinasi jie nėra nepriklausoma valstybė, bet didžiųjų valstybių vasalas. Bet visgi latviai tikisi, kad tie neiškūmai išnyks ir bendri reikalai tas tautas suartinsia. Baltijos sąjunga esanti rūmas, kurs statomas pamažu, bet esąs būtinais reikalingas išsilaukti prieš visas audras ir bendromis jėgomis varyti kultūros darbą.

Amerikos žydų laikraštis „Cait“ rašo, kad lenkų pasiuntinis Amerikoje stengiasi įtikinti žydus, kad žydų klausimas Lenkijoje esąs išrištas ir jį esą paten-

kinti. Amerikos žydams įtikinti lenkai siunčia iš Vilniaus žydą vardu Haftke Lenkų užtarytoją. Bet Amerikos žydai Lenkam netiki ir pajuokia Lenkų pasiuntinio žodžius, ir tą Lenkų užtarytoją žydą.

„Latvijas Sargs“ randa jog lietuvių ir latvių santykiai ligi šiol buvę per šalti ir kad tom dviem tautom reikėtų susitarti, atsimeriant savo giminybę, jau nekalbant apie kitus reikalus, pavyzdžiui ima kad ir Estų-Suomių sąjungą. Laikraštis randa, kad jeigu sienų klausimas nesuardys tų valstybių gerų santykių, tai galima esą laukti pasisekimo Lietuvos-Latvių prekybos palatai, o lietuvių menininkų su „paroda“ latvių atlankymas būtų pradžia ankštesiems ryšiams tarp abiejų tautų.

Lenkų delegato laikymasis Ženevoje parodas, kad lenkai negali ar nenori daryti nė vieno žingsnio be Prancūzų leidimo ir sutikimo. Tai liudija ir prof. Kameneckis sakdamas, kad Baltijos valstybių sąjunga turinti pirma ieškoti palaiminimo Paryžiuje, o tik paskui kurtis Baltijos krantuose. Be to dar lenkai reikią atskiriems tos sąjungos nariams tokių pretenzijų, kurių jie patys negali patelsinti. Ir nuo tų lenkų įgeidžių išpildymo pareisė ar jie dalyvaus toje sąjungoje, ar ne.

Iš to visa esą aišku, kad latviams reikia daugiau dėmes kreipti į Lietuvą.

— Latvių—lietuvių kraujas ir kultūros giminybė, mūsų bendri idealai turi tapti svarbiausiu pamatu latvių—Lietuvos santykiuose —baigia laikraštis.

Latvių „Jaunakas Zinas“ straipsnyje „Su kuo turim skaitytis“ randa, kad Baltijos valstybių sąjunga neįvykusi tik dėl lenkų kibirčių su Lietuva. Tai patvirtina ir prof. Kameneckio išsitarimai.

Įdomu, kad Baltijos valstybių sąjungos klausimas rišamas ne tik čia vietoje, bet ir Paryžiuje ir Londone. Tai būtų gerai, kad lenkai neturėtų dar atskirų reikalavimų, nuo kurių, kaip išsitarė prof. Kameneckis, pareisias Baltijos sąjungos įkūrimas.

Prof. Kameneckis nurodęs, kad derybose tarp lenkų ir latvių bus paliesti ir latvių uostai ir kad sąjungos įkūrimas esąs negalimas be latvių lenkų konvencijos. Aišku, jog lenkai nori pirmiausia, kad Lietuva ir Latvija išpildytų jų reikalavimus. Bet klausimas, ar reikalavimai sutinka su Lietuvos ir latvių reikalais. Su Lietuva derybos jau senai vedamos be jokių valsių, nes Lietuva randa, kad lenkų reikalavimai jai nepriimtini. Latviai gi nesupranta kokių dar pirmenybių reikalautų lenkai jų uostuose, kada Liepojus paskelbtas laisvu uostu.

Taip pat esą matyt, kad ligi tos konvencijos sudarymo lenkai nepripažins latvių „de jure“. Latviai su tuo turį skaitytis.

Laikraštis gailisi, kad dėl lenkų nepriimtinių reikalavimų neįvyktų Baltijos sąjunga su jais.

„A Plea for the Lithuanian“ „Lietuvai ginti“ žurnalas labai įdomus, kaip vienas geriausių agitacijos leidinių.

Visa, kas nors šiek tiek paliečia Lietuvą, čia turi savo atbalsį. Jis turi tik vieną trūkumą, kad neduoda jokių žinių apie ekonominę Lietuvos padėtį. Žurnalas be ko kita duoda trumpą Lietuvos istorijos apžvalgą: pirmiausia paliečia garsią jos praeitį, paskui jos vargus po lenkų ir vėliau po rusų jungu, toliau apie lietuvių vargus didžiojo karo metu. Pagaliau žurnalas nurodo, kad Lietuvos kaimynai imperialistai visados tykojo pavergti Lietuvą: seniau pasižymėjo tuo vokietijų ordenas, dabar gi jo vietą užėmė lenkai.

Be to čia randame straipsnių apie didžiuosius Lietuvos žmones ir apie lietuvių poeziją, kultūrą ir

kalbą. Tuose straipsniuose išrodoma, kad Kantas, Kosčiuška, Mickevičius buvo lietuviai. Be to dar nurodoma didelė liaudies dainų vertybė poezijoje.

„Jaunakas Zinas“ straipsnyje „Teisybės pamatais“ mėgina rišti Lietuvos-Latvių sienų klausimą. Laikraštis priešingas agitacijai pasienyje ir tikisi prof. Simpsono vadovaujamas trečiųjų teismas teisingai išrišti tą klausimą. Jo nuomone tas klausimas labai aiškus; o latviai nenori prikergti lietuvių gyvenamų kraštų ir tikisi, kad ir lietuviai taip pat nenorės latvių gyvenamų kraštų. Primena,—kad buvo latvių norima Mažeikių kampas prijungti Latviams už kompensacijas kitoje vietoje, kad Mitaujos-Liepojaus geležinkelis eitų per Latviją. Bet pripažįsta, kad tas kampas nėra latviškas. Nors Pikelių miestas ir svarbus pasienio latviams prekybos centras, bet vistik savo žydais ir ostpinigiais jiems svetimas.

Mainyti Mažeikių kampą į Palangos kampą nepatogu, nes Palangos kampe Kuršo sienos susisiečia su Vokiečiais. Dabar Palangos sritis turi siena su Klaipeidos kraštu. Kam jis teks, Lietuvai ar Vokiečiams išrišias balsavimas. Palanga Latviams esanti reikalinga ir ūkio atžvilgiu, nekalbant jau apie kultūrinius ryšius su Latviais. Bet jei Palangos gyventojų dauguma nutartų dėtis prie Lietuvos, tai latviai prieš tai nieko neturėsia. Joniškio kraštas senovėje buvęs Žemgalių dalis, o rusų laikais jo ūkio gyvenimo centras buvus Mitauja. Bet to krašto gyventojų dauguma lietuviai, todėl latviai jo nereikalauja, nors daugelis jų mano, kad balsavimas čia išeitų Latvių naudai.

Del Ilukštos apskričio, tai reikėtų giliau patyrinti. Čia, istorinėje Selijoje, buvusi didelė Lietuvos įtaka. Netikėtai katalikų tikyba, bet ir kai kurie papročiai artina gyventojus lietuviams. Bet iš tikrųjų jie esą latviai ir tai turį atsiminti abi pusės.

Galų gale laikraštis kviečia rišti tą klausimą teisybės pamatais ir reiškia vilties, kad sienos nepagadins latvių ir lietuvių broliškų tautų santykių.

Nauji raštai.

1. Lauko Tarnybos Statutas. (Laikiniai) Pakartotas 1919 m. leidinys Kaunas 1921 m. 46 psl.

2. Prof. Tugan-Baranovskis. Visuomeninė ir medžiaginė koperacijos prigimtis. Iš rusų kalbos vertė J. Sondeckis. Šaulių Srities Vartotojų Bendrovių Sąjungos leidinys Nr. 1. 96 psl. Savičo ir Šumkauskio spaustuvė. Šauliai. 1921 m.

3. S. E. Vitaitis. Laimės ieškotojai. Keturių veiksmų drama. Išleista Amerikoje 1920 metais.

Redakcijos atsakymai.

Karo Vyturiui. Tamstos eilėraštyje „Kareivių gimnas“ kiekvienoje beveik eilutėje kitas ritmas ir vaizdingumo atžvilgiu yra visai nevykusių vietų, todėl, kad ir pagirtinos mintys, dalykėlis spaudai netinka.

Matikulniukui. Tamstos eilėraštyje „Aukštai“ dėsimė. „Savo draugužei“—netinka. Minčių ir ūpo Tamstai, matomai, netrūksta, reikia tik daugiau dėmesio kreipti į formą ir darbo nesigallėti.

P. Matusevičiui. Už rastus karo pabuklus nėra nustatyta jokio atlyginimo.

Pr. Žakevičiui. Tuo klausimu jau nekarta buvo rašyta „Kario“ laikraštyje.

Vargšui Graštiečiui. Eilėraštyje mums netinka.

Gener. Štabo Spaudos Daliai
reikalingas (a)

ADMINISTRATORIUS (Ė)

Pirmenybė mokančiam (iai)
lietuvių kalbos.

Del sąlygų kreiptis:
Laisvės Aleja 10 Nr.

Skubinkite užsisakyti

1921 metams

„KARI“

Jis nušviečia mūsų armijos gyvenimą ir darbuotę.

Jis duoda daug naudingų patarimų kariuomenės reikaluose.

Jis suteikia žinių apie kitų valstybių armijas.

Jis parodo mūsų priešų karines pajėgas ir ieško kelių joms nugalėti.

Jis neša kareiviams mokslą, duoda jiems dailės raštų.

Todel kiekvienas pilietis, kovojąs del Lietuvos nepriklausomybės, privalo skaityti „KARI“.

Leidžia G. Št. Literatūros skyrius.

Redaguoja Periodinių raštų Redakcija.

Lietuvos Valstybės spaustuvė. Kaunas, Totorių gatvė Nr. 14.